

Epistola Sfântului Apostol Pavel către Evrei

1

Dumnezeu a grăit prin Fiul Său. Fiul e mai presus de îngeri.

¹ În multe rânduri și în multe feluri grăindu-le Dumnezeu odinioară părinților noștri prin profeți¹,

² în zilele acestea de pe urmă² ne-a grăit nouă prin Fiul, pe Care L-a pus moștenitor a toate, prin Care și veacurile³ le-a făcut.

³ Fiind El strălucirea slavei Sale și chipul ființei Sale⁴, și pe toate ținându-le cu cuvântul puterii Lui, după ce prin El Însuși a săvârșit curățirea păcatelor noastre a șezut de-a dreapta Slavei⁵ întru cele preainalte,

¹ În înțelesul larg: nu numai prin profeții cunoscuți ca atare, ci și prin toți cei ce, într'un fel sau altul, au exprimat voința lui Dumnezeu de-a lungul Vechiului Testament.

² La „plinirea vremii” (vezi Ga 4, 4).

³ Aici, mai mult decât în alte texte ale Noului Testament, grecescul aiona înseamnă și „lumile”: cerul și pământul, operă a Fiului participant la creație: „toate printr'Însul s'au făcut” (In 1, 3).

⁴ Foarte exact: amprenta (ipostasului) lui Dumnezeu; „pecete asemenea chipului” (Sf. Vasile cel Mare); „chipul (văzut) al nevăzutului Dumnezeu” (Col 1, 15). Vezi și nota de la In 6, 27.

⁵ = De-a dreapta Tatălui. Slavă: metonimie pentru „Dumnezeu” (vezi și la 8, 1).

⁴ devenind El cu atât mai presus de îngeri, cu cât numele pe care l-a moștenit e mai presus de ei.

⁵ Căci căruia dintre îngeri i-a zis Dumnezeu vreodată: Fiul Meu ești Tu, Eu astăzi Te-am născut; și iarăși: Eu Îi voi fi Lui Tată și El Îmi va fi Mie Fiu?

⁶ Și iarăși, când Îl aduce'n lume pe Cel-Întâi-Născut⁶, El zice: Și să I se închine Lui toți îngerii lui Dumnezeu.

⁷ Și despre îngeri zice: Cel ce face pe îngerii Săi duhuri și pe slugile Sale foc arzător;

⁸ dar despre Fiul: Scaunul Tău, Dumnezeule, este în veacul veacului și toiagul dreptății este toiagul împărăției Tale.

⁹ Iubit-ai dreptatea și ai urât fărădelegea; de aceea Te-a uns pe Tine Dumnezeu, Dumnezeul Tău, cu untdelemnul bucuriei mai mult decât pe fărtații Tăi.

¹⁰ Și: Întru început Tu, Doamne, pământul l-ai întemeiat și cerurile sunt lucrul mâinilor Tale;

¹¹ ele vor pieri, dar Tu rămâi, și toate ca o haină se vor învechi;

¹² ca pe o velință le vei împătura și ca

⁶ Întâiul-Născut e echivalent cu Unul-Născut. Pentru detalii vezi nota de la Lc 2, 7.

o haină se vor schimba, dar Tu același ești, și anii Tăi nu se vor sfârși.

¹³ Și căruia dintre îngeri i-a zis vreodată: Șezi de-a dreapta Mea până ce-i voi pune pe vrăjmașii Tăi așternut picioarelor Tale?

¹⁴ Oare nu sunt toți duhuri menite să slujească, trimise spre slujire de dragul celor ce trebuie să moștenească mântuirea⁷?

2

Mântuirea cea mare. Hristos, Începătorul mântuirii.

¹ Pentru aceea trebuie ca noi să ne ținem cu atât mai aproape de cele ce-am auzit¹, ca nu cumva să plutim pe-alături de ele².

² Că dacă cuvântul grăit prin îngeri³ s'a adevărit, și dacă orice încălcare de poruncă și neascultare și-a primit răs-plata cea dreaptă,

³ atunci, cum vom scăpa noi dacă fi-vom nepăsători față de o astfel de mântuire care, avându-și începutul în însăși propovăduirea Domnului, ne-a fost adevărită de către cei ce au ascultat-o,

⁴ împreună cu ei mărturisind și Dum-nezeu prin semne și minuni și prin fe-

⁷Față de Fiul, Care e Domn, îngerii nu sunt decât niște servitori la ordinele lui Dumnezeu.

¹= De cuvintele lui Iisus Hristos, transmise prin apostolii Săi și prin martorii Săi direcți.

²Mai exact: să nu intrăm în derivă.

³După tradiția rabinică, Legea de pe Sinai a fost dată de îngeri prin mijlocirea lui Moise. Invocat de Ștefan în rechizitoriul său din fața sin-edriului (FA 7, 53 și nota), argumentul este pre-luat de Pavel (vezi și Ga 3, 19) pentru a demon-stra superioritatea Legii lui Iisus Hristos (Cel mai presus de îngeri) față de legea lui Moise.

lurite puteri și prin daruri ale Duhului Sfânt împărțite după voia Lui?

⁵ Că nu îngerilor le-a supus El lumea viitoare despre care vorbim.

⁶ Dar cineva a mărturisit undeva⁴, zi-când: Ce este omul, că-Ți amintești de el? sau fiul omului, că-l cercetezi pe el?

⁷ Micșoratu-l-ai pentru-o clipă⁵ mai prejos de îngeri; cu slavă și cu cinste l-ai încununat și l-ai pus peste lucrul mâinilor Tale.

⁸ Tu pe toate le-ai supus sub picioarele lui. Și dacă I le-a supus pe toate, atunci nimic nu I s'a lăsat nesupus. Dar acum noi încă nu vedem că toate I-au fost su-puse.

⁹ Dar pe Cel ce pentru-o clipă mai pre-jos de îngeri a fost micșorat, pe Iisus, Îl vedem încununat cu slavă și cu cinste din pricina morții pe care a suferit-o, în așa fel ca, prin harul lui Dumnezeu, pentru fiecare să fi gustat moartea.

¹⁰ Fiindcă Lui⁶, Cel pentru Care sunt toate și prin Care sunt toate, Lui, Cel ce pe mulți fii i-a dus către slavă, Lui I se cădea să-L desăvârșească prin păti-mire pe Începătorul⁷ mântuirii lor.

¹¹ Că și Cel ce sfințește, și cei ce se sfințesc, dintru Unul sunt toți; din care pricină nu se rușinează să-i numească pe ei frați,

¹² zicând: Vesti-voi fraților Mei numele Tău, în mijlocul adunării Îți voi cânta laudă.

⁴Ps 8, 4-6, cu discreție citat de Pavel după Septuaginta.

⁵Pavel preferă sensul temporal din Septua-ginta: „pentru scurtă vreme” (pe durata întrupă-rii Fiului Omului), în locul celui spațial-calitativ din Textul Ebraic: „cu puțin” (sub nivelul îngerilor).

⁶= Dumnezeu-Tatăl.

⁷= Fiul.

13 Și încă: Eu voi fi încrezător în El; și încă: Iată Eu și pruncii pe care Mi i-a dat Dumnezeu.

14 Așadar, de vreme ce pruncii își aveau părtașie în sânge și în trup, tot astfel și El: acelorași li S'a făcut părtaș, pentru ca prin moarte să-l surpe pe cel ce are stăpânia morții, adică pe diavolul,

15 și să-i elibereze pe cei ce de frica morții erau toată viața ținuți în robie.

16 Fiindcă e de la sine'nțele că nu pe îngeri i-a luat El în grijă, ci pe urmașii lui Avraam i-a luat.

17 Pentru aceea era El dator să li Se asemenen'tru totul fraților, ca să devină El Arhiereu milostiv și credincios în slujba lui Dumnezeu, spre a ispăși păcatele poporului.

18 Că El Însuși fiind încercat prin ceea ce a pățimit, și celor ce sunt în încercări poate să le ajute.

3

Iisus e mai presus de Moise. Odihnă pentru poporul lui Dumnezeu.

1 De aceea, frați sfinți, părtași ai unei chemări cerești, luați aminte la Apostolul¹ și Arhiereul² mărturisirii noastre, la Iisus Hristos:

2 El credincios Îi este Celui ce L-a rânduit, așa cum și Moise „a fost” în toată casa lui³.

¹Apostol înseamnă trimis. În acest sens, Fiul este trimisul Tatălui, model după care și El îi trimite pe apostolii Săi (vezi In 20, 21).

²Arhiereu înseamnă Mare-Preot. Iisus Hristos ca mijlocitor între Dumnezeu și oameni (tema centrală a întregii Epistole).

³Casa pe care i-a încredințat-o Dumnezeu: casa (poporul) lui Israel.

3 Pentru că El S'a învrednicit de mai multă slavă decât Moise, așa cum ziditorul unei case are mai multă cinste decât casa.

4 – Că orice casă e zidită de cineva, dar Ziditorul a toate este Dumnezeu –.

5 Spre a da mărturie celor ce aveau să fie spuse⁴, Moise a fost în toată casa Domnului credincios ca o slugă,

6 dar Hristos, ca Fiu a fost peste casa Lui. Și casa Lui suntem noi, numai dacă pân' la sfârșit ținem cu tărie libertatea mărturisirii și mândria nădejzii⁵.

7 De aceea, precum zice Duhul Sfânt: Astăzi, dacă veți auzi glasul Său,

8 nu vă învărtosați inimile ca atunci, la Răzvrătire, în ziua ispitirii în pustie⁶,

9 unde părinții voștri M'au ispitit și M'au pus la'ncercare, și timp de patruzeci de ani Mi-au văzut faptele!

10 De aceea M'am mâniat pe neamul acesta și am zis: Ei pururea rătăcesc cu inima, și căile Mele nu le-au cunoscut;

11 așa că juratu-M'am întru mânia Mea: Întru odihna Mea nu vor intra!

12 Luați aminte, fraților, ca nu cumva în vreunul dintre voi să fie o inimă

⁴= Să ateste avant la lettre adevărurile ce aveau să fie descoperite mai târziu de către profeți.

⁵= Mândria de a nădăjdui (în venirea împărăției lui Dumnezeu). Pavel folosește destul de des acest termen (într'o variantă a limbajului biblic românesc: laudă) spre a desemna, în sensul cel bun, sentimentul demnității (și chiar al superiorității), al celui ce posedă certitudinea că s'a angajat pe Calea cea dreaptă.

⁶Referire la episodul din Iș 17, 1-7 (chinuți de sete și exasperați, Evreii au pus la îndoială prezența lui Dumnezeu în viața lor).

vicleană'ntru necredință⁷, care să vă'ndepărteze de la Dumnezeuul Cel-Viu.

¹³ Dimpotrivă, unii pe alții îndemnați-vă în fiecare zi, atâta vreme cât putem s'o chemăm astăzi, pentru ca nimeni dintre voi să nu se învârtoșeze cu înșelăciunea păcatului.

¹⁴ Căci ne-am făcut părtași ai lui Hristos, numai dacă pân'la sfârșit vom ține cu tărie începutul ființării noastre întru El⁸,

¹⁵ de vreme ce s'a zis: Astăzi, dacă veți auzi glasul Său, să nu vă învârtoșați inimile ca atunci, la Răzvrătire.

¹⁶ Cine sunt cei ce auzind s'au răzvrătit? Oare nu toți cei ce au ieșit din Egipt cu Moise?

¹⁷ Și pe cine S'a mâniat El timp de patruzeci de ani? Oare nu pe cei ce au păcătuit, ale căror oase au căzut în pustie?

¹⁸ Și cui i S'a jurat că nu vor intra întru odihna Sa⁹, dacă nu celor ce n'au ascultat¹⁰?

¹⁹ Și vedem că din pricina necredinței lor n'au putut să intre.

⁷Viclenia necredinței: aceea de a mima credința – așa cum diavolul („cel-viclean”) mimează deseori puritatea și chiar sfințenia.

⁸Adică puritatea credinței și curăția comportamentală proprii neofitului, nealterate de rutină sau de influențe străine.

⁹În contextul citatului: odihna din Țara Făgăduinței, la capătul drumului prin Sinai; în subtextul introdus de Pavel: odihna în împărăția lui Dumnezeu, la capătul Căii deschise de Iisus Hristos.

¹⁰Și aici, cuvânt cu dublu sens: a asculta (prin auzire) și a se supune (prin voință).

4

Odihnă pentru poporul lui Dumnezeu (continuare). Iisus, Marele Preot.

¹ Așadar, atâta vreme cât ne-a fost lăsată făgăduința de a intra întru odihna Sa, să ne temem ca nu cumva cineva dintre voi să pară că n'a mai prins-o din urmă¹.

² Pentru că și nouă ca și lor ni s'a binevestit, dar lor cuvântul propovăduirii nu le-a fost de nici un folos, deoarece, în cei ce l-au auzit, el nu s'a unit cu credința.

³ Pe când noi, cei ce am crezut, noi suntem cei ce intrăm întru odihnă, după cum s'a zis: Juratu-M'am întru mânia Mea: Întru odihna Mea nu vor intra!, cu toate că lucrurile erau încheiate încă de la întemeierea lumii,

⁴ fiindcă astfel a zis undeva despre ziua a șaptea: Și în ziua a șaptea S'a odihnit Dumnezeu de toate lucrurile Sale.

⁵ Dar aici, în acest loc, încă o dată: Întru odihna Mea nu vor intra!

⁶ Prin urmare, pentru că unora le rămâne să intre întru odihnă, iar primii cărora li s'a binevestit nu au intrat din pricina nesupunerii lor,

⁷ Dumnezeu rânduiește din nou o zi, astăzi, după atâta vreme rostind El prin David, așa cum s'a spus mai'nainte: Astăzi, dacă veți auzi glasul Său, nu vă învârtoșați inimile.

⁸ Că dacă odihna le-ar fi adus-o Iosua, atunci Dumnezeu n'ar mai fi vorbit după aceea de o altă zi de odihnă.

¹Dinamica lui Pavel: întregul proces al mântuirii se desfășoară din mers, ca o întrecere la alergări.

⁹ Așadar, poporului lui Dumnezeu i s'a lăsat o altă sărbătoare de odihnă.

¹⁰ Fiindcă cel ce a intrat întru odihna lui Dumnezeu s'a odihnit și el de lucrurile lui, așa precum Dumnezeu de ale Sale.

¹¹ Prin urmare, să ne străduim a intra întru acea odihnă, pentru ca nimeni să nu cadă după aceeași pildă a neascultării.

¹² Căci cuvântul lui Dumnezeu este viu și lucrător și mai ascuțit decât orice sabie cu două tăișuri, și pătrunde până la despărțitura² sufletului și a duhului, a încheieturilor și a măduvei, și este judecător al simțirilor și al cugetelor inimii.

¹³ Și'n fața Lui nici o faptură nu-i ascunsă, ci toate sunt goale și descoperite în ochii Celui căruia noi vom da socoteală.

¹⁴ Drept aceea, având noi un Mare Arhiereu Care a străbătut cerurile, pe Iisus, Fiul lui Dumnezeu, să ne ținem cu tărie mărturisirea;

¹⁵ că nu avem un Arhiereu care să nu poată suferi cu noi în slăbiciunile noastre, ci Unul după asemănarea noastră întru toate ispășit, în afară de păcat.

¹⁶ Să ne apropiem deci cu încredere de tronul harului, pentru ca milă să primim și har să aflăm spre ajutor la vreme potrivită.

5

Iisus, Marele Preot (continuare). Muștrări și îndemnuri împotriva

²= Punctul de separație; hotarul incert, marginea subțire, fină, insesizabilă, prin care două elemente învecinate se separă, dar și comunică, prin aceasta putând fi confundate.

apostaziei.

¹ Căci orice arhiereu, fiind luat dintre oameni, pentru oameni este pus în slujba lui Dumnezeu, ca să aducă daruri și jertfe pentru păcate.

² El poate fi îngăduitor cu cei neștiutori și rătăciți, deoarece și el e cuprins de slăbiciune,

³ și din această pricină dator este ca pentru păcate să aducă jertfe și pentru el însuși, așa ca și pentru popor.

⁴ Și nimeni nu-și ia singur cinstea aceasta, ci numai cel chemat de Dumnezeu, precum Aaron.

⁵ Așa și Hristos, nu El Și-a dat Lui și slava de a deveni Arhiereu, ci Acela Care I-a grăit: Fiul Meu ești Tu, Eu astăzi Te-am născut,

⁶ așa cum în alt loc El zice: Tu ești preot în veac, după rânduiala lui Melchisedec.

⁷ El este Cel ce, în zilele trupului Său¹, cu strigăt tare și cu lacrimi a adus cereri și rugăciuni către Cel care putea să-L mântuiască din moarte; și ascultat a fost, de dragul evlaviei Sale.

⁸ Și cu toate că era Fiu, din cele ce-a pățimit a învățat ascultarea

⁹ și, odată devenit desăvârșit², tuturor celor ce-L ascultă le-a devenit pricină de mântuire veșnică,

¹⁰ numit de Dumnezeu Arhiereu după rânduiala lui Melchisedec.

¹¹ Despre aceasta avem multe de spus, și greu este de tâlcut, pentru că voi v'ați făcut greoi la auz.

¹= În vremea viețuirii Sale în trup, pe pământ.

²Repetată mențiune a lui Pavel asupra „desăvârșirii” lui Iisus Hristos prin moarte și înviere, ca supremă atestare a autenticității mântuitoarei Sale misiuni.

12 Fiindcă voi, cei ce de multă vreme ar fi trebuit să fiți învățatori, încă mai aveți nevoie ca cineva să vă învețe întâile gănguriri³ ale cuvintelor lui Dumnezeu; și ați ajuns să aveți nevoie de lapte, nu de hrană tare.

13 Că tot cel ce se hrănește cu lapte e un nepriceput în cuvântul dreptății, fiindcă e prunc;

14 iar hrana tare e pentru cei desăvârșiți, care prin sârguință⁴ au simțurile deprinse să deosebească binele și răul.

6

Mustrări și îndemnuri împotriva apostaziei (continuare). Făgăduința cea întru adevăr a lui Dumnezeu.

1 De aceea, lăsând cuvântul de'nceput¹ asupra lui Hristos, să ne îndreptăm spre ceea ce este desăvârșit, fără să mai punem din nou temelia învățaturii despre pocăința de faptele moarte² și despre credința în Dumnezeu,

2 a învățaturii despre botezuri, despre punerea mâinilor, despre învierea morților și judecata veșnică.

3 Vom face-o și pe aceasta, dacă va îngădui Dumnezeu.

4 Fiindcă aceia care s'au luminat o dată și au gustat darul cel ceresc și părtași s'au făcut Duhului Sfânt

³Textual: primele elemente; primele noțiuni simple; începutul elementar (asemenea pruncului care învață să vorbească în timp ce e încă sugar).

⁴Foarte exact: prin exercițiu susținut și repetat.

¹= Învățătura elementară.

²= Faptele celui ce a murit sufletește (vezi și Rm6, 16, 21, 23).

5 și au gustat cuvântul cel bun al lui Dumnezeu și puterile veacului ce va să vină

6 și au căzut³, cu neputință este⁴ ca ei să se înnoiască încă o dată spre pocăință, fiindcă ei pe seama lor înșiși Îl răstignesc a doua oară pe Fiul lui Dumnezeu și-L fac de batjocură.

7 Când un pământ bea ploaia⁵ ce-i vine adesea și rodește ierburi⁶ folosite celor pentru care-au fost lucrate, el binecuvântare de la Dumnezeu primește;

8 dar dacă face spini și ciulini, atunci netrebnic se face și-i aproape de blestem; iar sfârșitul îi este să ardă.

9 Dar cu toate că noi vorbim așa, totuși despre voi, iubitorilor, suntem îndreptățiti de lucruri mai bune și prielnice mântuirii.

10 Căci Dumnezeu nu este nedrept, încât să uite lucrarea voastră și iubirea pe care-ați arătat-o pentru numele Lui prin aceea că le-ați slujit sfinților, și încă le slujiți.

11 Dorim dar ca fiecare din voi să arate aceeași râvnă pentru adevăritatea⁷ până la sfârșit a nădejzii,

12 așa încât să nu fiți lenevoși, ci următorii⁸ ai celor ce prin credință și răbdare moștenesc făgăduințele.

13 Că atunci când Dumnezeu i-a dat făgăduință lui Avraam, deoarece El nu

³= Au căzut în apostazie și în negarea Evangheliei prin comportamentul moral.

⁴În textul original, acest predicat figurează la începutul versetului 4; plasat aici pentru o mai bună topică în românește.

⁵Singular generic: ploile.

⁶În original: iarba (în sensul de vegetație, plante cultivabile).

⁷Mai exact: pentru menținerea nădejzii în toată certitudinea și deplinătatea ei.

⁸= Imitatori.

avea pe nimeni mai mare pe care să Se jure, S'a jurat pe Sine Însuși,

14 zicând: Cu adevărat pe deplin te voi binecuvânta și pe deplin te voi înmulți.

15 Și'n felul acesta având el „Avraam” îndelungă-răbdare, a dobândit făgăduința.

16 Fiindcă oamenii se jură pe cel mai mare, și jurământul, ca chezașie, pune capăt oricărei neînțelegeri dintre ei.

17 În același fel Dumnezeu, vrând ca mai mult să le arate moștenitorilor făgăduinței nestrămutarea hotărârii Sale, a pus la mijloc jurământul

18 pentru ca, prin două lucruri de neschimbat⁹, în care e cu neputință ca Dumnezeu să mintă, noi, cei ce-am căutat scăpare la liman, să avem puternică îmbărbătare de a prinde'n mână¹⁰ nădejdea ce ne stă înaintea,

19 pe care noi o avem ca pe o ancoră a sufletului sigură și tare, cea care printrunde'n adâncul catapetesmei¹¹,

20 acolo unde Iisus a intrat pentru noi ca înaintemergător, devenit Arhiereu în veac, după rânduiala lui Melchisedec.

⁹= Făgăduința și jurământul.

¹⁰Literal: a prinde; a apuca; a pune mâna pe. Imaginea este aceea a unor navigatori pe furtună, în căutarea unui refugiu. Subtilitatea textului rezidă în ideea că prin credință ai intrat deja în posesia unui bun pe care încă nu-l ai, dar care ți s'a făgăduit.

¹¹Catapeteasmă: perdeaua care, în templul iudaic, despărțea sfânta de sfânta-sfintelor, aceasta din urmă fiind spațiul profund și intim (altarul) în care putea să intre numai arhiereul, și numai o dată pe an. În contextul imaginii, printr'o genială răsturnare, profunzimea mării devine profunzimea eshatonului și a cerului duhovnicesc. Expresia „adâncul catapetesmei” (lăuntrul ei intim) inculcă ideea că, virtual, spațiul misterului e concentrat în însăși limita carel ascunde.

7

Rânduiala preoțească a lui Melchisedec.

1 Căci acest Melchisedec, rege al Salemului, preot al Dumnezeului-Celui-Preaînalt, care l-a întâmpinat pe Avraam când acesta se'ntorcea de la înfrângerea regilor și l-a binecuvântat,

2 el, căruia Avraam i-a făcut parte, zeciuală din toate¹, „al cărui nume” se tâlcuiește mai întâi „rege al dreptății”², dar care mai este și rege al Salemului, adică „rege al păcii”³,

3 fără tată, fără mamă, fără spiță de neam, neavând nici început al zilelor, nici sfârșit al vieții, dar asemănat Fiului lui Dumnezeu, el rămâne preot de-a pururi.

4 Vedeți dar cât de mare este acesta, căruia chiar și Avraam i-a dat zeciuală din prada de război, el, patriarhul!

5 Cei dintre fiii lui Levi care primesc preoția au poruncă, după lege, să ia zeciuală de la popor, adică de la frații lor, cu toate că și aceștia au ieșit din coapsele lui Avraam;

6 dar el „Melchisedec”, care nu-și trage neamul din ei, a primit el zeciuală de la Avraam, și l-a binecuvântat pe cel ce avea făgăduințele!

7 Or, nu-i nici o îndoială, cel mai mic ia binecuvântare de la cel mai mare.

8 Iar aici iau zeciuală niște oameni

¹Episod relatat în Fc 14, 18-20. Prin interpretarea Scripturilor în plan duhovnicesc, Pavel demonstrează că Melchisedec este superior lui Avraam și urmașului său Levi (începătorul castei preoțești).

²Sensul etimologic al numelui compus Melchisedec.

³Traducerea ebraicului Salem.

muritori; dar acolo, unul care e mărturisit că este viu.

⁹ Și, ca să spun așa, prin Avraam a dat zeciuală și Levi, cel ce ia zeciuală,

¹⁰ căci el era încă în coapsele lui Avraam când pe acesta l-a întâmpinat Melchisedec.

¹¹ Dacă deci desăvârșirea ar fi fost prin preoția Leviților – căci sub ea i s'a dat poporului legea –, ce nevoie mai era ca un alt preot să se ridice după rânduiala lui Melchisedec, și să nu se zică „după rânduiala lui Aaron”?

¹² Căci unei schimbări a preoției îi urmează neapărat și o schimbare a legii.

¹³ Fiindcă Acela⁴ despre Care se spun aceste lucruri face parte dintr'o altă seminție, din care nimeni n'a slujit altarului;

¹⁴ deoarece învederat este că Domnul nostru a odrăslit din Iuda⁵, seminție despre care Moise n'a spus nimic cu privire la preoți.

¹⁵ Acesta e un lucru și mai învederat dacă, după asemănarea lui Melchisedec, se ridică un alt preot

¹⁶ care S'a făcut nu după legea unei porunci trupești⁶, ci după puterea unei Vieți nepieritoare;

¹⁷ căci se mărturisește despre El: Tu ești preot în veac, după rânduiala lui Melchisedec.

¹⁸ Astfel, prima poruncă se desființează din pricina neputinței și a ne folosului ei

¹⁹ – căci legea n'a desăvârșit nimic –; în

schimb, ni s'a adus o mai bună nădejde prin care ne apropiem de Dumnezeu,

²⁰ și încă nu fără jurământ; căci aceia⁷ fără jurământ au devenit preoți,

²¹ dar El, cu jurământ, prin Cel ce l-a grăit: Juratu-S'a Domnul și nu-l va părea rău: Tu ești preot în veac.

²² Și cu aceasta, Iisus a devenit chezașul unui mai bun testament.

²³ Și încă ceva: aceia mai-mulți au devenit preoți, fiindcă moartea îi împiedica să dăinuiască,

²⁴ dar Iisus are o preoție netrecătoare prin aceea că El rămâne în veac.

²⁵ De aceea și poate să-i măntuiască în chip desăvârșit pe cei ce prin El se apropie de Dumnezeu, fiind El pururea viu ca să mijlocească pentru ei.

²⁶ Un Arhiereu ca Acesta ne și trebuia nouă: sfânt, lipsit de răutate, fără pată, osebit de cei păcătoși și devenit mai înalt decât cerurile,

²⁷ Care nu are nevoie, precum arhieriei, ca'n fiecare zi să aducă jertfe, întâi pentru propriile lui păcate și apoi pentru ale poporului, căci El a făcut aceasta o singură dată, aducându-Se jertfă pe Sine Însuși.

²⁸ Căci legea așază arhieriei oameni supuși slăbiciunii, dar cuvântul jurământului, care a venit mai târziu decât legea⁸, a așezat un Fiu desăvârșit în veac.

8

Arhiereul unui testament nou și mai bun.

⁴Iisus Hristos.

⁵Ca „fiu al lui David”, acesta fiind el însuși descendent al lui Iuda, unul din fiii lui Iacob.

⁶Preoția leviților se transmitea din tată'n fiu, din generație'n generație.

⁷= Leviții.

⁸Prin David, care l-a descoperit în Ps 109, 4.

¹ Dar lucrul cel mai de seamă'n cele spuse este acela că noi un astfel de Arhiereu avem, Care a șezut de-a dreapta tronului Slavei în ceruri,

² slujitor al altarului și al cortului celui adevărat¹, pe care nu un om l-a ridicat, ci Dumnezeu.

³ Fiindcă orice arhiereu este pus să aducă daruri și jertfe; ca urmare, era de trebuință ca și Acesta să aibă ceva de adus.

⁴ Dacă deci ar fi pe pământ, El n'ar fi nici măcar preot, de vreme ce sunt: aceia care aduc darurile potrivit legii,

⁵ cei ce slujesc pecetea² și umbra celor cerești, așa cum dumnezeiește i s'a poruncit lui Moise când avea să ridice cortul: Ia seama – i se spune – să faci totul după izvodul ce ți-a fost arătat în munte.

⁶ Acum însă „Arhiereul nostru” a dobândit o slujire cu atât mai înaltă cu cât El este și Mijlocitor al unui testament mai bun, care a fost întemeiat pe mai bune făgăduințe.

⁷ Căci dacă acel prim „testament” ar fi fost fără cusur, nu s'ar fi căutat loc pentru un al doilea.

⁸ Or, ceea ce le zice le-o zice muștrându-i: Iată vin zile, zice Domnul, când voi face un nou legământ cu casa lui Israel și cu casa lui Iuda;

⁹ nu după legământul pe care l-am făcut cu părinții lor în ziua când i-am luat de mână ca să-i scot din țara Egiptului; pentru că ei n'au rămas în le-

¹Aluzie la cortul mărturiei, ridicat de Moise în pustie (Iș 25-26); despre cortul ridicat (sau implantat) de Dumnezeu vezi profetia din Nm 24, 6.

²= Imaginea; urma; copia; amprenta originalului.

gământul Meu, de aceea și Eu i-am părâsit – zice Domnul.

¹⁰ Că acesta este legământul pe care-l voi face cu casa lui Israel după acele zile – zice Domnul: pune-voi legile Mele în cugetul lor, și'n inima lor le voi scrie, și le voi fi lor Dumnezeu și ei Îmi vor fi Mie popor.

¹¹ Și nu va mai învăța fiecare pe vecinul său și fiecare pe fratele său, zicând: Cunoaște-L pe Domnul!, fiindcă toți Mă vor cunoaște, de la cel mai mic al lor până la cel mai mare;

¹² că milostiv voi fi cu nedreptățile lor, iar de păcatele lor nu-Mi voi mai aduce aminte.

¹³ Dar zicând nou, l-a învechit pe cel dintâi. Iar ceea ce se învechește și îmbătrânește, aproape-i de pieire.

9

Altarul pământesc și altarul ceresc. Superioritatea jertfei lui Hristos față de acelea ale Vechiului Testament.

¹ E adevărat că și cel dintâi avea rânduieli pentru sfintele slujbe, și altarul pământesc;

² căci s'a pregătit un cort, primul, în care erau sfeșnicul și masa și pâinile punerii-înaintea; acesta se numește sfânt¹.

³ Iar înapoia celei de a doua catapetesme² era un cort numit sfânta-sfintelor,

⁴ având altarul de aur al tămâierii și

¹Literal: punerea'nainte a pâinilor; proaducerea; ofranda pentru jertfa de pâine.

²Despre catapeteasmă vezi nota de la 6, 19.

chivotul legământului³, peste tot ferecat cu aur. În chivot era urna de aur care avea mana, și toiagul lui Aaron, cel ce odrăslise, și tablele Legii.

⁵ Deasupra chivotului erau Heruvimii slavei, care umbreau altarul împăcării⁴ – dar despre acestea nu putem vorbi acum cu de-amănuntul.

⁶ Astfel fiind întocmite lucrurile, preoții intrau întotdeauna în primul cort, săvârșind sfintele slujbe;

⁷ în cel de-al doilea însă numai arhiepiscopul, o dată pe an, și nu fără sânge, pe care-l aducea pentru sine însuși și pentru păcatele cele din neștiință ale poporului.

⁸ Prin aceasta Duhul Sfânt ne deschide ochii că drumul către altar⁵ nu era limpede arătat, atâta vreme cât primul cort încă mai stătea în picioare.

⁹ Aceasta era o parabolă⁶ pentru timpul de astăzi, cum că sunt daruri și jertfe care nu au putere să ducă la desăvârșire conștiința celui ce slujește,

¹⁰ ele fiind doar legiuiri despre mâncăruri, despre băuturi, despre felurite spălări, puse pentru trup până la vremea îndreptării.

¹¹ Dar Hristos, Arhiepiscop al bunătăților celor viitoare, venind prin cortul cel mai mare și mai desăvârșit – nu făcut de mână, adică nu din zidirea aceasta –,

¹² a intrat o dată pentru totdeauna

³= Al Testamentului. Simbol al legământului dintre Dumnezeu și poporul lui Israel. Grecesul diathéke înseamnă și „legământ”, și „testament”, în funcție de context; vezi și nota de la Ir 31, 31.

⁴= Al împăcării printr'un ritual de purificare. Despre ilastérion vezi nota de la Rm 3, 25.

⁵Către sfânta-sfintelor.

⁶= Un simbol; un fapt cu tâlc.

în sfânta-sfintelor, nu cu sânge de țapi și de viței, ci cu însuși sângele Său, aflându-ne nouă răscumpărare veșnică.

¹³ Fiindcă dacă sângele de țapi și de tauri și cenușa de junincă, stropindu-i pe cei întinați, îi sfințește prin curățirea trupului,

¹⁴ atunci sângele lui Hristos, cel ce fără prihană prin veșnic Duh I s'a adus lui Dumnezeu, cu cât mai mult va curăți conștiința voastră de faptele cele moarte, ca să-I slujiți Dumnezeului-Celui-Viu!

¹⁵ Și iată pentru ce este El Mijlocitor al unui nou testament: ca prin moartea pe care El a suferit-o spre a răscumpăra greșalele de sub întâiul testament, să primească cei chemați făgăduința moștenirii veșnice.

¹⁶ Căci acolo unde este testament trebuie neapărat să fie arătată moartea celui care l-a făcut.

¹⁷ Un testament își capătă puterea de la morți, dat fiind că el nu are nici o putere câtă vreme cel ce l-a făcut trăiește.

¹⁸ Ca urmare, nici cel dintâi n'a fost sfințit fără sânge.

¹⁹ Într'adevăr, după ce Moise i-a rostit întregului popor toate poruncile după lege, a luat sângele vițelilor și țapilor, cu apă și cu lână roșie și cu isop, a stropit și cartea însăși, și pe tot poporul,

²⁰ și a zis: Acesta este sângele legământului pe care Dumnezeu l-a poruncit pentru voi!

²¹ Și tot așa a stropit cu sânge cortul și toate vasele pentru slujbă.

²² După lege, aproape toate se curățesc cu sânge, și fără vărsare de sânge nu există iertare.

²³ Trebuia deci ca, pe de-o parte, pecețile⁷ celor cerești să fie curățite prin acestea și, pe de alta, cele cerești însele să fie, dar prin jertfe mai bune decât acestea⁸.

²⁴ Căci Hristos n'a intrat într'un altar făcut de mâini – închipuirea celui adevărat –, ci în cerul însuși, pentru ca pentru noi să Se înfățișeze înaintea lui Dumnezeu;

²⁵ dar nu ca să Se aducă pe Sine jertfă de mai multe ori, ca arhiereul care intră'n altar în fiecare an cu sânge străin;

²⁶ altfel, ar fi trebuit ca de la ntemeierea lumii să pătimească de mai multe ori; dar El o singură dată S'a arătat, acum, la sfârșitul veacurilor, pentru ca prin jertfa Sa să desființeze păcatul.

²⁷ Și așa cum oamenilor le este rânduit ca o singură dată să moară – după care e judecata –,

²⁸ tot astfel și Hristos, după ce o singură dată a fost adus jertfă ca să ridice păcatele multora, a doua oară fără de păcat⁹ Se va arăta celor ce-L așteaptă spre mântuirea lor.

⁷Ca și la 8, 5: copiile, amprentele realităților cerești.

⁸În altă formulare: „Dacă deci era necesar ca urmele realităților cerești să fie purificate prin astfel de rituri, realitățile cerești se cereau ele însele purificate, dar prin jertfe mai bune decât acestea de jos”. În fapt, cele cerești nu sunt impure („curățirea” lor având doar un aspect inaugural), dar întreaga frază e o figură de stil oratoric.

⁹= Fără să mai fie încărcat cu păcatele oamenilor.

10

Superioritatea jertfei lui Hristos, singura mântuitoare. Îndemnuri și muștrări.

¹ Într'adevăr, având doar umbra bucuriilor viitoare, și nu chipul însuși al lucrurilor, cu aceleași jertfe care ne'ncetat se aduc an după an, legea nu-i poate niciodată face desăvârșiți pe cei ce se apropie.

² Altfel, n'ar fi încetat ele oare să mai fie aduse, de vreme ce, odată curățiți, cei ce slujesc n'ar mai avea nici o conștiință a păcatelor?

³ Dimpotrivă, prin ele în fiecare an se face amintirea păcatelor,

⁴ și aceasta, pentru că-i cu neputință ca sângele de tauri și de țapi să înlăture păcatele.

⁵ Iată de ce, intrând El „Hristos” în lume, zice: Jertfă și prinos n'ai voit, dar mi-ai întocmit un trup;

⁶ arderi-de-tot și jertfe pentru păcat nu Ți-au plăcut.

⁷ Atunci am zis: Iată, vin! – scris este despre mine în sulul cărții –, ca să fac voia Ta, Dumnezeule.

⁸ Zicând mai sus că jertfă și prinoase și arderile-de-tot și jertfele pentru păcat n'ai voit, nici nu Ți-au plăcut – cele ce se aduc după lege –;

⁹ atunci, zice El, iată, vin ca să fac voia Ta, Dumnezeule. Așadar, El desființează ceea ce este întâi pentru ca să-l statornicească pe cel de-al doilea.

¹⁰ Întru această voință suntem noi sfințiți, odată pentru totdeauna, prin jertfa trupului lui Iisus Hristos.

¹¹ Orice preot stă în fiecare zi slujind și de mai multe ori aducând aceleași

jertfe, pe cele ce niciodată nu pot înlătura păcatele;

12 Acesta însă, dimpotrivă, după ce o singură jertfă a adus pentru păcate, pentru totdeauna S'a așezat de-a dreapta lui Dumnezeu,

13 așteptând ca de aci'nainte vrăjmașii Săi să fie puși așternut picioarelor Sale.

14 Căci prin aducerea unei singure jertfe, El pentru totdeauna i-a desăvârșit pe cei ce se sfințesc.

15 Este și ceea ce Duhul cel Sfânt ne mărturisește; căci după ce a zis:

16 Acesta este legământul pe care-l voi face cu ei după acele zile – zice Domnul: Pune-voi legile Mele în inimile lor, și'n cugetele lor le voi scrie

17 și de păcatele lor și de fărădelegile lor nu-Mi voi mai aduce-aminte.

18 Or, unde este iertarea păcatelor nu mai este nici jertfă pentru ele¹.

19 Prin urmare, fraților, având noi îndrăznire să intrăm în altar² prin sângele lui Hristos,

20 pe calea cea nouă și vie pe care El pentru noi a deschis-o prin catapeteasmă³, adică prin trupul Său,

21 și având noi Mare Preot peste casa lui Dumnezeu,

¹Literal: unde există iertare pentru acestea apăcate și fărădelegii nu mai există jertfă pentru păcate.

²= În sfânta-sfintelor. Acolo unde intră Hristos au acces și cei sunt împreună cu El.

³Aici prepoziția „prin” nu are conotația instrumentală, mediatoare, din versetul precedent, ci pe cea circumstanțială, cum ar fi „a deschide un tunel prin stâncă”. Sensul acestui text devine și mai limpede dacă-i asociem faptul că în clipa morții lui Iisus „catapeteasma templului s'a sfâșiat în două, de sus până jos” (Mt 27, 51).

22 să ne apropiem cu inimă curată, întru deplinătatea credinței, stropindu-ne inimile spre curățire de toată conștiința cea rea și spălându-ne trupul cu apă curată;

23 să păstrăm cu neclintire mărturisirea nădejzii, căci credincios ne este Cel ce a făgăduit;

24 și unii către alții să luăm seama spre a ne îndemna la iubire și la fapte bune;

25 să nu ne părăsim propria noastră adunare, așa cum le este unora obiceiul, ci cu atât mai mult să ne îndemnăm cu cât vedeți că Ziua aceea se apropie.

26 Dacă de bunăvoie păcătuim după ce am primit cunoașterea adevărului, nu mai rămâne o jertfă pentru păcate,

27 ci o'nfricoșătoare așteptare a judecării și iuțimea focului care-i va mistui pe cei potrivnici.

28 Dacă cineva încalcă legea lui Moise, fără milă este ucis pe cuvântul a doi sau trei martori;

29 cu cât mai aspră credeți voi că va fi pedeapsa meritată de cel ce L-a călcat în picioare pe Fiul lui Dumnezeu și I-a nesocotit⁴ sângele testamentului prin care s'a sfințit, și a batjocorit Duhul harului?

30 Căci noi Îl cunoaștem pe Cel ce a zis: A Mea este răzbunarea; Eu voi răsplăti. Și încă: Domnul va judeca pe poporul Său.

31 Înfricoșător lucru este să cazi în mâinile Dumnezeului-Celui-Viu!

⁴Înțelesul complet: l-a socotit ca pe ceva comun, obișnuit, de rând; i-a ignorat sau tăgăduit sfințenia; l-a profanat prin desconsiderare. E evident că sintagma îi vizează pe cei ce credeau că natura și valoarea Sângelui euharistic sunt pur comemorative (vezi și 1 Co 11, 29).

³² Amintiți-vă însă de zilele de dinainte când, după ce ați fost luminați, ați îndurat o grea luptă cu suferințele,

³³ uneori în fața lumii fiind supuși la defăimări și necazuri, alteori făcându-vă părtași cu cei ce sufereau în acest fel.

³⁴ Cămpreună ați pățimit cu cei închiși, și cu bucurie ați primit răpirea averilor voastre, știind că aveți o avere mai bună și care rămâne.

³⁵ Așadar, nu vă lepădați încrederea⁵, aceasta având o mare răsplată.

³⁶ Fiindcă nevoie aveți de răbdare, pentru ca făcând voia lui Dumnezeu să vă bucurați de făgăduință⁶.

³⁷ Că încă puțin, foarte puțin, și Cel ce va să vină va veni și nu va întârzia;

³⁸ cel drept al Meu din credință va trăi; dar dacă se dă deoparte, sufletul Meu nu va binevoi întru el.

³⁹ Noi însă nu suntem din cei ce se dau deoparte spre pieire, ci din cei ce cred spre dobândirea sufletului.

11

Credința.

¹ Or, credința e ființarea celor nădăjduite¹, dovada lucrurilor celor nevăzute².

⁵= Încrederea de a îndrăzni întru Cel ce-Și ține făgăduințele

⁶Literal: să primiți făgăduința (în roadele ei).

¹Foarte literal: substanța (hypóstasis) celor nădăjduite. În clipa'n care crezi (total) în obiectul speranței tale, acesta devine deja o realitate, capătă substanță; virtualul se convertește în real. Compară cu textul din Mc 11, 24 (credința'n rugăciune, care transformă obiectul cererii în realitate imediată).

²= Argumentul (palpabil) al realităților invizibile. Întregul verset reprezintă un text dificil și

² Că prin ea primit-au cei vechi bună mărturie³.

³ Prin credință înțelegem noi că printr'un cuvânt al lui Dumnezeu întemeiatu-s'au lumile⁴, cele ce se văd alcătuiindu-se astfel din cele ce nu par⁵.

⁴ Prin credință I-a adus Abel lui Dumnezeu o jertfă mai bună decât Cain, prin ea primit-a el mărturie că este drept, Însuși Dumnezeu mărturisind despre darurile lui, și prin ea el încă vorbește, deși a murit.

⁵ Prin credință a fost strămutat Enoh ca să nu vadă moartea și n'a fost găsit, pentru că Dumnezeu îl strămutase; căci mai'nainte de strămutare avut-a el mărturie că I-a bineplăcut lui Dumnezeu.

⁶ Or, fără credință nu-i cu putință să fim bineplăcuți; fiindcă cel ce se apropie de Dumnezeu trebuie să creadă că El există și că răsplătitor Se face celor ce-L caută.

cunoaște peste 15 variante de traducere. El nu e construit, totuși, pe principiul paralelismului sinonimic, așa cum îl tratează unii traducători. Primul termen vizează evenimente viitoare (ca obiect al nădejdi), pe când cel de al doilea se referă la entități deja existente și inaccesibile simțurilor, care devin „palpabile” prin „argumentul” credinței.

³= Atestare din partea lui Dumnezeu.

⁴Vezi nota de la 1, 2: același cuvânt grecesc înseamnă și „veacuri”, și „lumi”. Cele două noțiuni sunt, totuși, inseparabile, de vreme ce odată cu crearea materiei (prin definiție, mișcare) a fost creat și timpul. Introducere la seria exemplurilor ce urmează, din Vechiul Testament.

⁵= Crearea lumii din nimic, prin Cuvântul lui Dumnezeu, și organizarea ei în forme vizibile dintr'o primă materie amorfă. Nu poate fi vorba de o materie preexistentă creației, ci de lumea ca realitate într'un Dumnezeu Care, practic, nu cunoaște virtualitatea, Cel ce „pe cele ce nu sunt le cheamă ca și cum ar fi” (vezi Rm 4, 17 și nota).

⁷ Prin credință, luând Noe dumnezeiască înștiințare despre cele ce încă nu se vedeau, cu evlavie a alcătuit o corabie spre mântuirea casei sale; și prin ea a osândit el lumea și a devenit moștenitor al dreptății celei după credință.

⁸ Prin credință s'a supus Avraam când a fost chemat să plece la locul pe care avea să-l primească spre moștenire; și a plecat fără să știe'ncotro merge.

⁹ Prin credință a locuit el vremelnic în ținutul făgăduinței ca'ntr'un ținut străin, trăind în corturi cu Isaac și cu Iacob, cei împreună-moștenitori ai aceleiași făgăduințe;

¹⁰ fiindcă el aștepta cetatea care are temelii, al cărei izvoditor și ziditor⁶ este Dumnezeu.

¹¹ Prin credință însăși Sarra primit-a putere să zămislească fiu, deși trecuse de vârsta cuvenită, pentru că și L-a socotit credincios pe Cel ce făgăduise;

¹² iată deci cum dintr'un singur om, și acela ca și mort, s'au născut atâția urmași – mulți ca stelele cerului și ca nisipul cel fără de număr de pe țărmul mării.

¹³ Întru credință murit-au toți aceștia, fără să fi primit roadele făgăduințelor, dar de departe văzându-le și îmbrățișându-le⁷, și mărturisind că străini sunt ei și călători pe pământ.

¹⁴ Fiindcă cei ce vorbesc astfel fac dovadă că-și caută patrie;

¹⁵ și dacă s'ar fi gândit la aceea din care ieșiseră, ar fi avut vreme să se'ntoarcă;

¹⁶ dar de fapt ei doresc una mai bună, adică cerească. Iată de ce Dumnezeu

nu Se rușinează să Se numească Dumnezeu lor: că le-a pregătit cetate.

¹⁷ Prin credință l-a adus Avraam pe Isaac spre jertfă atunci când a fost pus la'ncercare; el, cel ce primise făgăduințele, îl aducea spre jertfă pe singurul său născut,

¹⁸ el, cel căruia i se spusese că numai cei din Isaac se vor numi urmașii tăi!

¹⁹ El a socotit că Dumnezeu putere are chiar să învie pe cineva din morți; drept aceea, el l-a primit înapoi, dar și'n prefigurare⁸.

²⁰ Prin credință și'n vederea celor viitoare i-a binecuvântat Isaac pe Iacob și pe Esau.

²¹ Prin credință i-a binecuvântat Iacob, când a murit, pe fiecare din fiii lui Iosif, și s'a închinat rezemându-se pe vârful toiagului său.

²² Prin credință Iosif, spre sfârșitul său, a pomenit despre ieșirea⁹ fiilor lui Israel și a dat porunci cu privire la osemintele sale.

²³ Prin credință, când s'a născut Moise, a fost el ascuns de părinții săi timp de trei luni, căci l-au văzut prunc frumos: și nu s'au temut de porunca regelui.

²⁴ Prin credință Moise, când a crescut mare, n'a vrut să fie numit fiul fiicei lui Faraon,

²⁵ alegând ca mai bine să'ndure laolaltă cu poporul lui Dumnezeu decât să aibă desfătarea păcatului cea trecătoare;

²⁶ mai mare bogăție decât comorile Egiptului a socotit el ocara lui Hris-

⁶Izvoditor și ziditor: totodată arhitect și constructor.

⁷Ca pe niște realități. Vezi prima notă de la v. 1.

⁸Subliniere importantă pentru simbolismul Vechiului Testament, ale cărei evenimente reale au și o valoare parabolică. În cazul de față, învierea lui Iisus Hristos.

⁹= Exodul; eliberarea din robia egipteană.

tos¹⁰, fiindcă se uita'nainte, drept la răsplată.

²⁷ Prin credință a părăsit el Egiptul fără să se teamă de mânia regelui; ca și cum L-ar fi văzut pe Cel-Nevăzut, a rămas neclintit.

²⁸ Prin credință a rânduit el Paștile și stropirea cu sânge, ca nu cumva Nimitatorul să-i atingă pe cei întâi-născuți ai lor¹¹.

²⁹ Prin credință au trecut ei¹² Marea Roșie ca pe uscat, în timp ce Egiptenii, încercându-se și ei, au fost înghițiți.

³⁰ Prin credință au căzut zidurile Ierihonului după ce timp de șapte zile-au fost înconjurate.

³¹ Prin credință Rahab desfrânata n'a pierit laolaltă cu cei nesupuși, fiindcă cu pace primise iscoadele.

³² Și ce să mai zic? Că timpul nu-mi va ajunge să vorbesc cu de-amănuntul de Ghedeon, de Barac, de Samson, de Ieftae, de David, de Samuel și de profeți,

³³ care prin credință au biruit împărății, au făcut dreptate, au dobândit făgăduințe, au astupat gurile leilor,

³⁴ au stins puterea focului, au scăpat de ascuțișul săbiei, s'au întărit din propria lor slăbiciune, s'au făcut puternici în războaie, năvălirile vrăjmașilor le-au preschimbat în fugă,

³⁵ femei care și-au luat morții înviați; iar alții au fost chinuiți, nevrând să primească eliberarea, pentru a-și dobândi una mai bună, învierea¹³;

¹⁰Expresie citată din Ps 88, 50-51, unde se vorbește de ocara la care a fost supus Unsul (Hristosul) lui Dumnezeu.

¹¹= Ai Israelitilor.

¹²= Israelitii.

¹³Literal: o înviere mai bună.

³⁶ iar alții au suferit batjocoriri și bice, și chiar lanțuri și'nchisoare,

³⁷ au fost uciși cu pietre, sfârtecați, au murit uciși cu sabia, au pribegit în piei de oaie și'n piei de capră, strâmtorați, necăjiți, înjosiți,

³⁸ – ei, de care lumea nu era vrednică! – rătăcind în pustiuri, în munți, în peșteri și'n crăpăturile pământului.

³⁹ Și toți aceștia, deși primiseră bună mărturie pe temeiul credinței lor, n'au primit roadele făgăduinței¹⁴;

⁴⁰ pentru că Dumnezeu prevăzuse pentru noi ceva mai bun, așa ca ei să nu ajungă fără noi la desăvârșire¹⁵.

12

Pilda de răbdare și sfințenie a lui Iisus Hristos Însuși. Îndemnuri spre virtute.

¹ Astfel că și noi, având împrejurune atâta nor de martori¹, să lepădăm tot ceea ce îngreuiază și tot păcatul ce cu ușurință ne'mpresoară, și cu stăruință să alergăm la întrecerea ce ne stă'nainte,

² cu ochii țintă la Cel ce începe credința și o desăvârșește, la Iisus, Cel ce'n locul

¹⁴În toată enumerarea de mai sus s'a observat izbitorul contrast dintre ceea ce li se făgăduise dreptilor și ceea ce au primit ei în realitate. Convingere care va fi temelia martirajului și nevointelor creștine.

¹⁵Aceeași idee la Flp 3, 12

¹Ca și la 2 Tim 4, 7, imaginea este aceea a unor alegători pe stadion, înconjurați de mulțimea spectatorilor din tribune. Cuvântul „martori” are însă și o conotație spirituală, el însemnând și „martiri”, „mucenici” – atât cei enumerați în capitolul precedent, cât și cei prefigurați printr'un text cu o evidentă dimensiune profetică.

bucuriei care-I stătea'nainte a îndurat crucea, în disprețul rușinii, și a șezut de-a dreapta tronului lui Dumnezeu.

³ Gândiți-vă dar la Cel ce asupra-Și a răbdat de la păcătoși o astfel de împotrivire, ca să nu vă lăsați pradă oboselii prin slăbirea sufletelor voastre.

⁴ Voi încă nu v'ați împotrivit până la sânge luptându-vă cu păcatul

⁵ și ați uitat îndemnul care vă vorbește ca unor fii: Fiul meu, nu disprețui certarea Domnului, nici nu te descuraja atunci când El te mustră;

⁶ căci Domnul îl ceartă pe cel pe care-l iubește și-l bate pe fiul căruia-i poartă de grijă.

⁷ Dacă e să'ndurați, e pentru certarea voastră; Dumnezeu Se poartă cu voi precum cu niște fii. Și care este fiul pe care tatăl său nu-l ceartă?

⁸ Dar dacă voi sunteți scutiți de această certare de care toți au avut parte, atunci sunteți copii nelegitimi, iar nu fii.

⁹ Pe de altă parte, noi i-am avut pe părinții noștri după trup care să ne certe și pe care i-am respectat; oare nu cu atât mai mult ne vom supune Tatălui duhurilor, și prin aceasta să trăim?

¹⁰ Pentru că ei ne pedepseau pentru puține zile, după cum li se părea lor, dar Acesta spre folosul nostru o face, ca să ne împărțășim de sfințenia Lui.

¹¹ Certarea, oricare ar fi ea, nu pare la'nceput că e spre bucurie, ci spre'ntristare; dar mai târziu, celor ce-au fost încercați² prin ea le pune'nainte roada cea pașnică a dreptății.

¹² Pentru aceea, îndreptați-vă mâinile

²Mai precis: celor exersați, antrenați în vederea unui scop.

cele slăbite și genunchii cei slăbănogiți;

¹³ faceți cărări drepte pentru picioarele voastre, așa încât ceea ce e șchiop să nu calce-alături, ci mai degrabă să se vindece.

¹⁴ Căutați pacea cu toți, și sfințenia, fără de care nimeni nu-L va vedea pe Domnul,

¹⁵ veghind ca nimeni să nu se lipsească de harul lui Dumnezeu și ca nu cumva vreo rădăcină a amarului, odrăslind deasupra³, să vă facă tulburare și prin ea să se'ntineze mulți;

¹⁶ să nu fie cineva desfrânat sau necurat ca Esau, care pentru o singură mâncare și-a vândut dreptul de întâinăscut;

¹⁷ voi știți că și după aceea, vrând el să moștenească binecuvântarea, drumul i-a fost închis⁴; că n'a mai aflat loc pentru pocăință, deși cu lacrimi îl căuta.

¹⁸ Fiindcă voi nu v'ați apropiat de un munte ce poate fi pipăit⁵, și de foc arzător și de negură și de'ntuneric și de vijelie

¹⁹ și de glas de trâmbiță și de sunet al unor cuvinte în urma cărora cei ce le-au auzit rugatu-s'au ca nici un cuvânt să li se mai adauge,

²⁰ deoarece nu puteau suferi porunca: Chiar fiară de se va atinge de munte, să fie ucisă cu pietre.

²¹ Și atât de înfricoșătoare era privilegiu, încât Moise a zis: Însăpăimântat sunt și mă cutremur!

³Citat liber din Dt 29, 18 (rădăcina din care răsare otravă și pelin).

⁴Literal: (Esau) a fost refuzat; respins.

⁵= Muntele Sinai, în care Moise a experiat teribila sa întâlnire cu Dumnezeu (Iș 19, 18; 20, 19; Dt 4, 11).

22 Dimpotrivă, voi v'ați apropiat de muntele Sionului și de cetatea Dumnezeului-Celui-Viu, de Ierusalimul ceresc și de zeci de mii de îngeri în sărbătorească adunare,

23 și de adunarea întâilor-născuți care sunt scriși în ceruri⁶, și de Dumnezeul Judecător al tuturor, și de duhurile dreptilor celor ajunși la desăvârșire,

24 și de Iisus, Mijlocitorul unui nou testament, și de un sânge de stropire care grăiește mai bine decât acela al lui Abel.

25 Vedeți să nu-I întoarceți spatele Celui ce grăiește; că dacă n'au scăpat de pedeapsă aceia, care I-au întors spatele Celui ce prin cuvinte le aducea cerul pe pământ, cu atât mai mult noi, de ne vom îndepărta de Cel ce ne grăiește chiar din ceruri;

26 al Cărui glas a cutremurat atunci pământul, iar acum a făgăduit, zicând: Încă o dată zdruncina-voi nu numai pământul, ci și cerul.

27 Iar cuvintele încă o dată arată schimbarea celor zdruncinate, ca a unor lucruri făcute, spre a rămâne cele ce sunt de nezdruncinat.

28 De aceea, pentru că noi primim o împărăție de nezdruncinat, să mulțumim prin aceea că'ntru evlavie și frică Îi aducem lui Dumnezeu bineplăcută slujbă.

29 Căci Dumnezeul nostru e foc mistuitor.

⁶= Creștinii din toate timpurile și locurile. Asimilați întâilor-născuți ai lui Israel, ei se bucură de toate prerogativele și privilegiile acestora (vezi și nota de la Lc 2, 7).

13

Slujire bineplăcută lui Dumnezeu. Binecuvântare și salutări.

1 Să dăinuie iubirea frățească.

2 Nu uitați iubirea de străini¹; că prin aceasta unii, fără s'o știe, au găzduit îngeri².

3 Aduceți-vă aminte de cei închiși, ca și cum ați fi legați împreună cu ei; de cei ce'ndură rele, de vreme ce și voi sunteți în trup.

4 Cinstită'ntru totul să fie căsnicia, și patul ei fie ne'ntinat, căci Dumnezeu îi va judeca pe desfrânați și pe adulteri.

5 Purtarea să vă fie fără iubire de arginți³; mulțumiți-vă cu ceea ce aveți, căci Însuși El a zis: Nu te voi lăsa, nici nu te voi părăsi,

6 așa ca noi să putem avea curajul de a zice: Domnul este ajutorul meu, nu mă voi teme! Ce-mi va face mie omul?

7 Aduceți-vă aminte de mai-marii voștri, cei ce v'au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; la a căror săvârșire⁴ luând seama, urmați-le credința.

8 Iisus Hristos este Același, ieri și azi și în veci.

9 Nu vă lăsați amăgiți de învățături felurite și străine, căci bine este ca inima să fie întărită prin har, nu prin mâncă-

¹= Filoxenia; ospitalitatea.

²Celebra „filoxenie a lui Avraam” (Fc 18, 1-8), dar și ospitalitatea lui Lot (Fc 19, 2 și urm.).

³= Dezinteresată.

⁴Sfârșit al vieții. Felul în care cineva și-a încheiat viața este garanția credibilității lui în fața celor îndemnați să-l imite (din nou: a urma = a imita). Spre deosebire însă de oameni, care, oricât de sfinți, pot avea umbre sau pot fi controversați, modelul suprem de imitat rămâne tot Iisus Hristos (precizarea în versetul următor).

ruri de la care cei ce s'au datat la ele n'au avut nici un folos⁵.

10 Noi avem un Altar⁶ de la care cei ce slujesc Cortului⁷ n'au dreptul să mănânce.

11 Într'adevăr, trupurile animalelor al căror sânge e adus de arhiereu în altar ca jertfă pentru păcat sunt arse în afara taberei.

12 Iată de ce și Iisus, pentru ca El să sfințească poporul cu sângele Său, a pățimit în afara porții.

13 Să ieșim așadar la El în afara taberei, purtându-I ocară;

14 că nu avem aici cetate stătătoare, ci căutăm pe aceea ce va să fie.

15 Prin El deci să-I aducem pururea lui Dumnezeu jertfă de laudă, adică roada buzelor care-I mărturisesc numele.

16 Nu uitați facerea-de-bine și părtașia bunurilor, căci în jertfe ca acestea găsește Dumnezeu plăcere.

17 Ascultați de mai-marii voștri și supuneți-vă lor, că ei priveghează pentru sufletele voastre, ca unii ce au să dea seamă de ele: s'o facă cu bucurie și nu suspinând, ceea ce nu v'ar fi de folos.

18 Rugați-vă pentru noi; căci suntem încredințați că avem o conștiință bună, voind ca'ntru totul să ne purtăm cum trebuie.

19 Dar vă rog s'o faceți cât mai devreme, pentru ca eu să vă fiu înapoiat cât mai curând.

20 Iar Dumnezeuul păcii, Cel ce L-a sculat din morți pe Domnul nostru Ii-

sus, Marele Păstor al oilor prin sângele unui testament veșnic⁸,

21 să vă înzestreze cu tot ceea ce e bun spre a-I face voia, lucrând întru noi ceea ce e bineplăcut înaintea Lui, prin Iisus Hristos, Căruia fie-I slava în vecii vecilor! Amin.

22 Și vă rog, fraților, să fiți îngăduitori cu acest cuvânt de îndemnare, căci vi l-am scris pe scurt.

23 Să știți că fratele Timotei a fost pus în libertate. Dacă vine mai degrabă, vă voi vedea împreună cu el.

24 Îmbrățișați-i pe toți mai-marii voștri și pe toți sfinții. Vă îmbrățișează cei din Italia.

25 Harul fie cu voi toți! Amin.

⁵= Prescripțiile alimentare ale Legii Vechi, precum și alimentele jertfite idolilor.

⁶= Jertfa de pe cruce și cina euharistică.

⁷= Cortul mărturie, din Vechiul Testament.

⁸Jertfa de pe cruce este aceea prin care Iisus a devenit Marele nostru Păstor, „Cel ce sufletul Său Și-l pune pentru oi” (In 10, 11)